

DELAVSKA POLITIKA

Uredništvo je v Mariboru,
Ruška cesta, poštni predal 22.

Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.
Uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22.
Ljubljana VII, Zadržni dom.

Izhaja vsako sredo in soboto.

Naročnina za Jugoslavijo znaša mesečno 10 Din, za ino-
zemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene
delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. De-
belo tiskana beseda stane Din 1.—, Malih oglasov trgovskega
značaja, stane beseda Din 1.—, V oglašnem delu stane pe-
titna enostopna vrsta D. 1.50. Pri večjem številu objav popust.
Čekovni račun: 14.335. — Reklamacije se ne frankirajo.

Štev. 16.

Sreda 19. februarja 1930.

Leto V.

Stanovska država.

Stanovska zamisel je reakcionarna.
— Pozor kmetiški sloji.

»Delavska Politika« je že opeto-
vano opozarjala in prav jasno doka-
zala, da je ideja, organizirati drža-
vo na stanovsko korporativni pod-
lagi reakcionarna in slaba zamisel.
Vsaka »nova« slaba ideja pa ima to
lastnost, da je nalezljiva.

In tako je zadnji »Kmetiški list«
zopet načel to vprašanje. List se
sicer ne izjavlja izrečno za stanov-
sko državo, vendar pa kaže zanj
simpatije in obenem obrcava sedaj
mrtvi demokratsko-parlamentarni
sistem in prejšnje stranke (kakršna
je bila tudi Samostojna kmetiška
stranka), kar seveda danes ni po-
sebno junaštvo.

»Kmetiški list« ni na jasnem, kaj
je bistvo stanovske države.

V stanovski državi bi bil narod
razbit na stanove: kmetiški, delav-
ski, trgovski, obrtni, industrijski,
bančni stan itd. Vsak stan bi imel
pravico po zakonu do gotovega de-
leža na upravi države. Če bi na pri-
mer stanovsko zakonodajno pred-
stavništvo obstajalo iz 100 članov,
bi jih volila kmetiška korporacija
10 ali 20, istotako obrtna in druge
korporacije.

Jasno je, da bi tak parlament ne
bil delazmožen. Noetova barka, v
kateri so drug poleg drugega mirno
živeli, volk in ovca, pes in mačka,
uš in bolha, je bila mogoča samo v
starem testamentu.

Sploh je jako čudno, da more
list, ki pravi, da zastopa kmetiške
koristi, simpatizirati s tako idejo.
Kmetov je v državi okoli 75 odstot-
kov, to je tri četrtine. Zakaj se
kmetije ne organizirajo in skupaj
potegnejo, ko bi lahko imeli vsaj 75-
odstotni delež na upravi demokratsko-
parlamentarne države!

Motijo se pa kmetije, da bi v
stanovski državi kmetiška korpora-
cija dobila na državni upravi 75od-
stotni delež.

To je jasno. Če se organizira
stanovska država, mora biti tu ne-
ka avtoritativna oblast, ki bo dolo-
čila ključ, po katerem bode tudi do-
ločeno število poslancev za posa-
mezne korporacije. Prav gotovo se
stanovske organizacije same med
seboj ne bodo nikdar sporazumele
glede razdelitve poslanskih manda-
tov. To se more zgoditi za kratek
čas potom odločitve od zgoraj,
kakor na primer v Italiji. Ali
tudi v Italiji je stanovska država sa-
mo na papirju. V Italiji vlada dikta-
tor Mussolini s svojo fašistično
stranko, ne vladajo pa stanovi ali
korporacije, ki so diktatorju in nje-
govi stranki samo dekorativna fi-
gura.

Vse take ideje o stanovski drža-
vi so samo fantazije; v praksi se pa
državni stanovski korporativizem
kot upravna oblast še nikjer ni ob-
nesel.

V stanovsko-korporacijski državi,
kakor si jo zamišlja »Kmetiški
list«, bi pa prišel do mnogo večje-
ga vpliva kapitalizem ter s tem še
bolj omejil pravice kmetov in de-
lavcev, ker niso ne eni ne drugi
predstavnik večjega vplivnega ka-
pitala.

V stanovsko korporacijskem par-
lamentu bi posamezni stanovi stavili
svoje ožje zahteve, ki so pogosto-
ma v celoti v škodo in ovira razvo-
ju. Tudi bi stanovi ne imeli v vidiku
nikakršnih drugih interesov razen
svojih, tako da o kakem skupnem

Redukcije rudarjev v revirjih.

V rudnikih Trboveljske premogokopne družbe se dela samo še po pet dni
v tednu. — Prve redukcije. — Pred uvedbo dveh delaprostih dnevo in
nadaljnjo redukcijo rudarjev.

Dobri konjunkturi v premogovni
industriji v lanskem letu sledi letos
težka kriza. Boječ se ostre zime, ki
je vladala lansko leto, in pomanjka-
nja premoga, so se tako privatniki,
kakor tudi železnice in ostala indu-
strija v letnem času dobro založili
s premogom.

Letošnja izredno mila zima je pa
račune vsem prekrizala. Vsled tega
so ostale zaloge premoga neizčrpane.
Naravno je, da so naročila za
premog po novem letu silno padla.
Na drugi strani pa vlada tudi v vsej
ostali industriji precejšnja stagna-
cija, ker vse računa s spremembo
carinske tarife in zato nihče rad ne
naroča, zlasti pa ne na zalogo.

Vsled tega je »Trboveljska dru-
žba« že v prvi polovici meseca ja-
nuarja uvedla po en prost dan v
tednu, tako, da se dela v tednu samo

5 dni in govori se celo o tem, da
bosta v kratkem vpeljana po dva
prosta dneva tedensko.

Vendar pa vse do sredine febru-
arja redukcij delavstva še ni bilo. S
15. februarjem pa je družba že od-
pustila precej delavstva. Obljublja
pa se, da pridejo s 1. marcem še
drugi na vrsto.

Mi vemo, da bo težko ubraniti,
da bi ne bilo nobenih redukcij, če
kriza ne bo ponehala. Ali vendar, v
kolikor nam je dosedaj znano, je
družba odpustila ljudi iz službe, ki
imajo že skoro 20 službenih let pri
družbi in ki so obenem očetje števil-
nih družin. To pa je zelo težak uda-
rec za prizadete.

Zveza rudarjev Jugoslavije zbira
sedaj tozadevne podatke in bo pod-
vzela primerne korake v svrhu za-
ščite življenja najbednejših.

Zakon za zaščito konzumentov.

Zakon o prometu in kontroli življenskih potrebščin.

Dne 10. t. m. je bil izdelan v mi-
nistrstvu socialne politike zakon
o prometu z živili in kontroli nad
njimi. Doslej pravzaprav takega za-
kona za vso državo ni bilo. V vsa-
kem delu države so bili drugačni za-
koni. Kontrole nad produkcijo in na
trugu pa dejansko ni bilo.

Novi zakon ima namen nadzirati
produkcijo in promet tako z ozirom
na stvarno vrednost življenskih po-
trebščin kakor tudi na higijeno pri
izdelovanju blaga in njega prodaji.
Kontrola življenskih potrebščin se
mora pričeti že pri izdelovanju ži-
vil ter zabraniti, da bi se živila pri-
dobivala ali predelovala v nehygien-
skih razmerah. Kontrola velja torej
za orodje, za prostore, za zdrave
ljudi in živali, ki so pri dobavljanju
raznih živil udeleženi.

Namen zakona je ob kratkem,
zajamčiti življenskim potrebščinam

dobro kvaliteto z ozirom na higije-
no, dalje preprečevati ponarejanje
živil zlasti glede na manjšo hrani-
vost, onemogočati poslabševanje
blaga, preprečiti škodljive zastup-
ljive vplive na živila ter končno
preprečevati zlorabo s sumljivimi in
slabimi preparati in specialitetami.
Označevati se bo moralo naravno
ali ponarejeno blago, takozvani su-
rogati.

Glavni činitelj pri izvedbi zakona
bo Glavni zdravstveni svet, ki je
že ustanovljen.

Za higijensko kontrolo se bo iz-
obrazilo posebne veččake kemike.

Vse občine, ki štejejo nad 10.000
prebivalcev, morajo nastaviti stro-
kovno izobražene nadzornike za
življenske potrebščine.

Želimo, da se bo ta zakon res
iskreno izvajal.

Boj za stanovanjsko zaščito na Čeho- slovaškem.

Kako utemeljuje socialno-demokratski minister stanovanjsko zaščito.

V proračunskem odseku čeho-
slovaškega parlamenta je minister
za socialno skrb dr. Czech med
drugim izvajal naslednje:

Zakon o varstvu stanovanjskih
najemnikov, določbe o stavbenem
pospeševanju, zakon o razlaščeva-
nju zemljišč ter drž. jamstvo in let-
ne anuitete v namen stavbarstva naj
se podaljšajo do konec marca 1931,
dočim morajo druge določbe nove-
ga zakona, zlasti one o razsodiščih,
gradbenih olajšavah, o davčnih in
pristojbinskih olajšavah veljati še
najmanj do konec leta 1933.

Glede na želje, da naj bi se ta
vprašanja uredila za daljšo dobo s
stanovanjskim zakonom, pravi dr.
Czech, so že prejšnji ministri iskali
izhoda, toda brez uspeha. Nihče se
naj ne čudi, če nova vlada, ki šele
dva meseca uraduje, problema spri-

čo agrarne in gospodarske krize ne
more definitivno rešiti. Po novem
podaljšanju zakona se takoj prično
posvetovanja o difinitivnem stano-
vanjskem zakonu. Povdariti je pa
treba, da so po vojni hišni posestni-
ki ohranili vrednost svojega imet-
ja, dočim se vsi drugi z devalvacijo
utrpeli lastninsko škodo. Krivično
bi bilo torej dopuščati na najemni-
kih od te strani še večjo eksploa-
tacija kakor se že vrši. V tem
zmyslu je minister povdaril gospo-
darski moment ter nadaljeval: Po-
trebno bo izhajati s stališča, da
dokler se ne zgradi dovolj cenih
stanovanj, to je, se ne pokrije po-
treba po stanovanjih, predvsem ne
zvišajo primerno plačilni in mezni
prejemki prebivalstva, je popolno-
ma nemogoče misliti na opustitev
varstva stanovanjskih najemnikov.

problematičnem delu ne bi moglo
biti govora.

Tega mnenja so znani socijologi
in narodni gospodarji, češ: korpo-

rativni parlamentarizem bi bil za
Evropo začetek nesrečne bodočno-
sti in propada, ker bi bil ovira svo-
bodnemu razvoju političnih sil.

Postaja jih sram

socialne reakcije.

Mnogo smo že pisali o reakcijo-
narnih, skoro bi rekli barbarskih
zahtevah jugoslovanskih »gospo-
darskih krogov« z ozirom na soci-
jalno zavarovanje in delavsko var-
stvo. Njih zahteve spadajo v pred-
potopno dobo. In ravno zaraditega,
ker so te zahteve tako naivno re-
akcionarne, delavski list ne more in
ne sme molčati o teh naklepih niti
v eni svojih številkah, dokler ne bo
zla nemera pokopana.

Celo ljubljanski »Slovenec« se
je oglasil v četrtek v svojem uvod-
niku, v katerem lepo pripoveduje o
socialni dolžnosti podjetnikov in
države do delavcev in nameščencev
ter apelira na njih socialni čut. Pov-
darja tudi, da je dober socialni po-
ložaj delavstva in nameščenstva tu-
di gospodarski problem, to je če je
socialni položaj mezdnih delavcev
in nameščencev dober, je podan tu-
di temelj za dober gospodarski raz-
voj. Priznava, da je uvedba sta-
rostnega zavarovanja potrebna, ker
industrija izkoristi delavce; dolžna
je torej skrbeti industrija za te de-
lavce z zavarovanjem, ne pa da pa-
dajo občinam v breme.

»Slovenec« seveda pravi, da je
to v interesu v prvi vrsti industrij-
skih krajev in mest. To je nekak
unik. Dobro pa povdari, da govore
v Franciji, v Angliji, Nemčiji, Čeho-
slovaški o izpopolnitvi zavarovanja,
pri nas pa — o odpravi. Potrebno
je, da se zavarovanje točno izvede
po vsej državi, a zavarovanja, ki se
še ne izvajajo, naj se uvedejo.

Dolgo smo drezali, dolgo doka-
zovali nezmislno politiko »gospo-
darskih krogov«, da se je končno o-
glasil tudi »Slovenec«.

Prav je, če se je oglasil. Toda
sklepi »gospodarskih krogov« so že
storjeni, so že predloženi ministr-
stvu. Naloga vseh pametnih go-
spodarjev in socijologov je sedaj,
da te nesrečne »gospodarske kro-
ge«, ki bi radi napravili velikanski
socialnopolitični zločin in gospo-
darsko neumnost ne le nad delav-
stvom ampak tudi nad seboj in dr-
žavo, pouče in napote, da svoje
predloge, ki nas smešijo pred vsem
civiliziranim svetom, umaknejo.

Meščanska inteligenca bi bila
lahko tukaj posegla vmes pravo-
časno, če razume socijologijo in go-
spodarstvo tako, kakor ju mora ra-
zumeti moderen človek!

V boju za dobro in pametno
stvar so potrebna dejanja, ki imajo
dejanski uspeh, tembolj, ker je vpra-
šanje, o katerem se bije takorekoč
zakulisni boj eminentne važnosti.

Omenili smo članek, menimo,
objektivno, tako kakor zasluži.

Sedaj pa pričakujemo dejanj za
dobro stvar ne samo s strani tako-
zvanih meščanskih listov, ampak tu-
di s strani modernih socijologov,
modernih gospodarjev in javnosti
sploh. Šele tedaj bomo uvideli iskrenost.

Španski prestol se maje.

Republikansko gibanje na Španskem.

Uradni dopisni urad poroča, da
se po vsej španski državi pojavlja
močno republikansko gibanje, ki ga
oblasti s silo zatirajo. Predsednik
vlade namerava zamenjati vojaške
guvernerje s civilnimi guvernerji.
Politične stranke se pridno konsti-
tuirajo in organizirajo.

Komunistična balkanska akcija.

V Grčiji so tudi pripravljali revolucijo.

V Grčiji policija jako preganja komuniste. Po policijskih vesteh so v četrtek zvečer zasegli v hiši Koloza dokaze za pripravljanje revolucije. V ta namen so dobili komunisti iz inozemstva okoli štiri milijone drahem. V hotelu Mažestik so aretirali Nemca Ernesta Krubeja, ki je zapleten v komunistično zaroto. Krube je imel pri sebi v vrednosti okoli 150.000 drahem nemških mark.

Francoska desničarska vlada odstopila.

Parlament ji je izrekel nezaupnico z 286 proti 281 glasovom.

Pri glasovanju o državnem proračunu je finančni minister Cheron stavil zbornici vprašanje zaupanja in izločitev nekega člana v finančnem zakonu, ki je bil vnešen v finančnem odboru proti volji vlade. Pri tem glasovanju je ostala vlada za pet glasov in manjšini.

Državni pravdnik postane iz tožitelja obsojenec.

Senzacionalna rzsodba berlinskega deželnega sodišča. — Odmev umorov Liebknechta in Roze Luksemburgove.

Berlinskemu državnemu pravdniku Jornsju je neki tednik očital, da ni svoje dolžnosti izpolnil glede preganjanja morilcev Liebknechta in Luksemburgove, marveč, da je proti istim tako postopal, da se je moglo sklepati, da jim je dajal celo potuho. Državno pravdnništvo je urednika dotičnega lista sodno preganjalo in Jorns je še sam nastopil kot postranski tožitelj. Uredniku pa se je posrečil dokaz resnice in ga je deželno sodišče glede glavnega očitka oprostilo, z utemeljitvijo, da je Jornsovo postopanje res bilo tako kot mu je omenjeni list očital. Ta rzsodba pomeni malo senzacijo, ker v Nemčiji niso vajeni takih procesov. Jorns je tedaj stigmatiziran in sodišče mu je še kot v zasmeh dovolilo, da sme v gotovih dnevnikih svojo lastno obsodbo objaviti. Urednik pa je bil sicer obsojen na kazen 100 mark, ker je imenovanemu tudi odrekel vsako sposobnost za vršenje dolžnosti državnega pravdnika.

Ali si že dobil novega naročnika za „Delavsko politiko“, smatraj to za svojo dolžnost!

Aleksander Neverov:

Taškent — kruha bogato mesto.

(Ruska povest iz dni velike lakote. Prevedel I. V.) 29

— Kaj?
— Nič... Kruha so vam tam pripravili, samo žepe odprite.

Kolesa ropotajo.
Kirgiške stepe, puste, brezvodne, beže od vlaka.

Beže brzajavni drogovi.
Vrabc ne sedi na njih.
Lastovka se ne oddiha na brzajavnih žicah.
Nobenega mužika ne vidiš, da bi šel po ozki poti kraj nasipa.

Stepa je ogromna, brez vasi. Pasjega laježa ni slišati.

Samo visoki hribčki z modrimi glavami in zrak nad njimi se svetlika, kakor reka. Razbita čuvajnica s polomljenimi okni plane mimo. Mimo oči zbeži razdrta streha, spominjajoč na Lopatino, kjer stojijo prazne, gladujoče izbe. Nerazumljiva otožnost zgrabi Miškino srce, ga stisne v pest in njegova glava se povese še globlje.

— Ali ima oče mnogo denarja?

Človek ga muči z raznimi vprašanji.
Miški ni do tega, da bi obračal jezik. Odveč mu je že neprestano bahanje. Vendar kako se naj brez tega pripelje v Taškent? Vsi izprašujejo, pred vsemi se je treba dobro obnašati. Če ne znaš, naletiš slabo. Vržejo te kot mačico na cesto, v stepo, kjer ni ne ljudi ne življenja ter poreko:
— Falot je! Nima očeta ne matere. Brez vozne karte se pelje in brez dovoljenja.

Ozadje dr. Schobrovega potovanja v Rim.

Dr. Schober bi bil moral prositi Mussolinija odpuščanja.

Avstrijski kancler dr. Schober je obiskal Rim, ker se je že prejšnji kancler dr. Seipel zavezal, da obišče Rim in se opraviči zaradi svojega govora, ki ga je imel z ozirom na zatiranje nemštva v južni Tirolski. Takrat je Italija odpoklicala svojega poslanika, ki se je vrnil šele, ko je dr. Seipel obljubil, da stori zahtevano zadoščenje.

Dr. Schober je naslednik dr. Seipla, zaradi tega je moral nastopiti to poniževalno pot. Prvotno se je izgovarjal z ustavno reformo, potem s haaško konferenco. Dr.

Schober je končno izrazil haaško konferenco, češ, da se zahvali Italiji za pomoč na konferenci, čeprav so bili v Italiji določili, da mora dr. Schober priti v Rim v mesecu aprilu istega dne, kakor je dr. Seipel napadal Italijo.

Avstrijski kancler je torej s svojo previdno taktiko v tem slučaju dosegel prej političen efekt za Avstrijo kakor pa dal zadoščenje — napuhu diplomacije.

Dr. Schobru so obljubili v Rimu, da obišče Dunaj spomladi italijanski zunanji minister Grandi.

Nemški komunisti uganjajo sleparije.

Komunisti napadli Opelove tvornice avtomobilov. — Svobodne organizacije in njihova akcija.

Iz Darmstadta poročajo: Opelove avtomobilne delavnice v Rüsselsheimu pri Darmstadtu v Nemčiji so pred kratkim prevzeli Amerikanci in so seveda obrate amerikanizirali z uvedbo znanega Taylorjevega sistema. Pri tem se niso novi gospodarji nič ozirali na zakon obratnih svetov, marveč so delavce poljubno odpuščali, ne da bi vprašali obratni svet za mnenje.

V sredo, 12. februarja je prišlo 200 komunistov, deloma na avtomobilih, deloma z drugimi vozili v Rüsselsheim ter so zasedli tovarne. Napadalce sta vodila državna poslanca Oskar Müller iz Frankfurta in Sumpf iz Mainza.

Napadalci so zahtevali, da se delo ustavi in so s silo delavce hoteli odstraniti od strojev. Predsedniku obratnega sveta, ki ni komunist, so pretili z dolgim nožem. Med tem se je zbralo 500 komunističnih delavcev, toda obrata se jim ni posrečilo ostaviti. Med tem je dospel 200 policistov iz Darmstadta, ki so obkolili tovarne ter aretirali 8 pučistov in oba poslanca vodja. Vodstvo tovarn trdi, da se je štrajku odzvalo samo 150—200 delavcev, med tem ko jih 6000 dela.

Strokovne organizacije pa so že pred komunističnim napadom uvedle potrebne korake, da bodo oblasti prisilile Amerikance k spoštovanju delavske zaščitne zakonodaje.

Postopanje komunistov pa more stvari le škoditi, oz. spraviti delavce v nesrečo.

Okolo generala Kutjepova.

Generala, ki je napravil mnogo dolgov in potem izginil, ne morejo najti.

V Parizu se ponavljajo demonstracije pred ruskim poslaništvom. Poslaništvo straži policija. — V Varšavi so našli v nekem stranišču mrtvega bivšega šoferja generala Kutjepova. Ni pa znano, ali gre za umor ali samomor. — Policija je tudi prišla na sled, da nameravajo isti ljudje ugrabiti dvanajstletnega sina velikega kneza Cirila. Policija pričakuje, da pride v par dneh do senzacionalnega preobrata v preiskavi. Kutjepova so baje najprej prepehali v Berlin ter ga tam zaprli v poslaništvu.

Doma in po svetu.

Otvoritev rogaško-krapinske železnice. V nedeljo, dne 16. februarja je bila s precejšnjim pompom otvorena novo zgrajena železniška proga, ki veže Rogatec s Krapino. Potrebno je ugotoviti, da je bil porod te proge vsekakor malo dolg. Novi del proge ima faktično samo 13 km dolžine, vendar pa se je njegova gradba vlekla v brezkončnost, kajti progo so začeli graditi avgusta 1927 in so jo po dveh letih srečno dogra-

dili. Potem se je nadi pol leta odlasalo z otviritvijo. Ta navidezno nepomembni komadič proge ima celo zgodovinski pomen in je igral v bivši Avstro-Ogrski zelo važno vlogo, kot so jo igrale malokaterne železniške trase, ker se v stari monarhiji niso železnice gradile v prvi vrsti iz gospodarskih interesov, pač pa iz vojaških in političnih. Ako bi n. pr. v okolici te proge ležalo posestvo kakšnega madžarskega magnata, o

Miška gleda z utrujenimi, pordelimi očmi in govori mirno kakor pravi odrasli mužik:

— Denarja je bilo mnogo... polovico so ga ukradli.

— Kje?

— Na postaji so prerežali žep.

Človek je postal vesel.

— To se pravi, durák, ako si izgubil svoj žep.

— Neizkušen — vzdihne Miška.

— A kako si zaostal?

— Trebuh me je zbolel. Šel sem »na stran«, a vagoni so se odpeljali. Oče kriči: Hitro, sedi!... Pa sem se spotaknil. Zagrabil sem se tu, komaj sem se obdržal. Hvala, da si mi pomagal...

— A če bi ti ne pomagal?

— Bi se ubil.

— Falot si, vidim!

— A ti, striček, kdo si?

24.

Po noči so morali izstopiti.

Na postaji so gorele svetiljke z bledim sijem.

V temi so se mešali ljudje. Gibali so se v ogromnih gručah, suvali drug drugega, kričali in tonili v tankih glasovih jokajočih otrok.

Ležale so cele gruče gladnih mužikov, plakale, molile, zmerjale.

Kakor slepe sove so se prerivale babe:

z zamotanimi glavami,

z razmršenimi glavami.

Vlačile so otroke na rokah,

vlačile so otroke, privezane na hrbtih,

vlačile so otroke, držečih se za krila.

tedaj bi bila omenjena proga že davno zgrajena. Proga predstavlja sicer napredek, toda pravi pomen bo zadobila še le tedaj, ko bodo merodajni krogi uvideli potrebo, zvezati rogaško progo preko Majšberga s Pragerskem in bi se na ta način proga med Mariborom in Zagrebom skrajšala za 61 km ter bi potem po tej progi lahko vozili brzi in osebni vlaki. Upajmo, da ne bomo morali na to dolgo čakati!

Nemški poslanik Köster v Beogradu je obolel za vnetjem slepiča. Operacija je uspela dobro. V ponedeljek je bilo njegovo stanje še opasno.

Predsedniku vlade generalu Živkoviću so se v nedeljo, dne 16. t. m., poklonili voditelji bivše radičeve stranke (HSS).

Kupčija z dekleti še vedno cvete. Na subotiskem kolodvoru so v četrtek prijeli ciganko, ki je privedla dve dekleti, obetajoč jima »sijajno službo«. Preiskava je dokazala, da sta bili Vojvodinki namenjeni za nočni lokal. Ciganka je zvajala obrtoma in zaslužila pri vsakem dekletu do 5000 Din.

Na proslavo Masarykove osemdesetletnice, ki bo 8. marca, se Čehoslovaška prav temeljito pripravlja. Dne 11. t. m. sta sklenila poslanska zbornica in senat program za proslavo. V obe zbornici se vzdajata spominski plošči, Masaryko se dovoli častno darilo 20 milijonov čehoslovaških kron v kulturne in humanitarne namene. Na rojstveni dan bodo poslanci sprejeti v Vladislavovi dvorani, kjer se prečita spomenica. Na predvečer bo slavnostno zborovanje v narodnem gledališču.

Tretjo otroško olimpijado prireda avstrijske delavske telovadne organizacije to leto v Kremstu. V ta namen se vršijo velike priprave, ki jih vodi poseben odbor, kateremu predseduje Laser.

Dunajska mestna občina zgradi to leto še izven svojega stavbnega programa, ki predvideva več tisoč stanovanj, 1200 stanovanj s pomočjo tozadevnih zveznih dotacij.

Komunistična razprodaja v Nemčiji se je že pričela, kljub temu, da komunisti tajé svoj brezupni finančni položaj. »Vorwärts« ugotavlja, da so pogajanja med socialnodemokratsko in komunistično stranko glede prodaje nepremičnega premoženja slednje še vedno v teku in so deloma privedla že do zaključkov. Tako je pred desetimi dnevi bilo prodano poslopje hamburške komunistične tiskarne hamburški deželi.

Kričeče razmere v največji peštanski bolnici. Mestna komisija je odkrila v največji peštanski bolnici (Rokova bolnica) grozovite razmere. Mrtva trupla bolnikov so metali

Kakor izmučene ovce so padale babe okrog koles vagonov, polagale otročičke na take, mrzle tračnice.

Kakor zavržena ščeneta, so se valjali otroci:

nagi,

zamotani v cunje,

hripavi ihteci,

glasno kričeči, odganjajoči smrt

z nenavadnim krikom.

Še eno gorje se je vtihotapilo v množico gladujočih in nejevoljnih, ki so preplavili majhno kirgizko postajo. Še ena kaplja človeškega trpljenja se je vlila, nikomur potrebna, od nikogar zapazena.

Sprevodnik je potresel Miško in veselo dejal:

— Pripeljal sem te do tod. Reci, hvala Bogu.

Idi sedaj in poišči očeta.

Daleč je Miškin oče.

Daleč je Miškina mati.

Obhodil je tujo, gladno čredo, izgnano iz raznih vasi in krajev, in težko vzdihnil. Začel iskati vagon, v katerega ga je bil posadil sodrug Dunajev. Ali po noči so vsi vagoni enaki, vsi vagoni so zaprti kakor žitnica, polna pšenice. Zaprlo, zabarikadiralo se je ušivo gorje in nikogar ne sprejema.

Miška potrka po nekem vagonu. Nekdo krične skozi majhno razpoklino:

— Kaj bi rad?

— Naši so v vagonu.

— Idi dalje! Vaši so se odpeljali, ostali so samo naši...

Potrkal je na drugi vagon. Nikdo ni odgovoril.

kar v neko jamo, kjer so je žrle podgane. Vrhutega so ležali kar po hodnikih, ker ni bilo prostora po sobah. — Take stvari se dogajajo v madžarskem glavnem mestu!

Ogrski socijalni demokrati in brezposelnost. V Budimpešti je priredila socijalistična stranka pretečen teden 14 shodov proti brezposelnosti. Grof Bethlen je nato pozval voditelje stranke in strokovnih organizacij k sebi na dveurni razgovor, kakor rešiti problem brezposelnosti.

Papež se želi popolnoma spraviti in pomiriti z Italijo. Po vseh pogajanjih, sklenitvi pogodbe in dvoboju med Mussolinijem in Vatikanom je dne 12. t. m. vendar Mussolini s svojim tajnikom Turattijem obiskal papeža. S tem je dovršena borba med vatikansko in Mussolinijevo hierarhijo. Zaključek te borbe je naravna posledica enake ideologije v pogledu na vladanja.

Smrtne nezgode v angleških rudnikih leta 1929. V angleški rudniški industriji je v letu 1929 smrtno ponesrečilo 994 rudarjev.

Španska socijalistična stranka je izdala proglas, s katerim izraža nezaupanje sedanji vladi, ki ni izšla iz volje ljudstva, ampak je bila uzurpirana kakor diktator Primo de Rivera. Stranka se odločno izraža za republiko.

Protituberkulozne znamke. Na Francoskem so priredili »teden boja zoper jetiko«. Po vseh trafikah, trgovinah, poštnih uradih prodajajo posebne »protituberkulozne znamke«. Raznašalci časopisov jih glasno ponujajo po ulicah; poceni so in so namenjene za dobro stvar. Ljudje radi žrtvujejo nekaj drobiža v te svrhe. Po šolah so naznanili malčkom, da morajo za znamke dati vsaj po en centim. Če bodo vse znamke prodane, na Francoskem ne bo več bolnikov. Otroci so zaupljivi. V neki pariški šoli je zahteval majhen deček od učitelja znamko za en frank. Učitelj je bil ševeda ponosen na svojega gojenca in ga vprašal, kam jo bo nalepil. »Urezal sem se v roko, gospod učitelj. Zalepil sem rano z znamko za 5 centimov, a še vedno krvavi. Potrebujem večjo znamko!« je odgovoril. Neki pariški šofer se je tako navdušil za zbirko, da je z znamkami zalepil ves svoj avtomobil. Ševeda je to storil iz samega navdušenja. A se mu je takoj obrestovalo. Ganjeni potniki so mu plačali po dva, tri, celo desetkrat več, nego bi morali. Šofer je že davno dobil za znamke izdani denar nazaj.

Stavkovni nemiri v Newyorku. V Newyorku stavkajo šoferji avto-taksijev. Prošli teden se je vnela pravca bitka med stavkajočimi šoferji in stavkokazi, ki se je udeležilo nad 1000 oseb. Padala je opeka, steklenice in palice. Večji oddelki policije je nastopil s plinskimi bombami, ki povzročajo solzenje. Devet stavkujočih in devet policistov je bilo težje ranjenih.

Nezaposlenost narašča tudi v Ameriki. Velika bančna kriza je spravila tudi Ameriko v veliko nezaposlenost. Špekulanti čakajo na razvoj dogodkov, zaradi tega se pojavlja v produkciji velika kriza. Med stavbenimi delavci je že 38 odstotkov delavcev nezaposlenih.

Novi nemiri na Kitajskem. Uporni general Feng prodira s svojimi četami vnovič iz province Hupeh proti Hankovu. Vlada zaplenjuje v Sanghaju kitajske ladje v svrhu vojaških transportov. Guverner province Šansi, Jensišan, je baje predložil Čangkajšku, naj bi na ljubo državljanskega miru oba odstopila.

Nemiri v Indokini. V francoski Indokini so izbruhnili na več krajih resni nemiri in upori domačega prebivalstva proti francoskim kolonialnim oblastem. Do sedaj poročajo o napadih na francoske čete iz Jenbaja, Hong-Hoa in Hanoi. Francoska poročila ne prinašajo podrobnosti, temveč govore lakonično samo o velikem številu mrtvih in ranjenih. Nemiri imajo značaj dobro organizirane ljudske vstaje. Francoske oblasti trdijo, da so jim boljševiki skuhalo to kašo, zato so mnogo vodilnih komunistov v Indokini zaprli.

Moli in delaj!

Sklicujoč se na članek, ki je bil objavljen v listu »Delavska Politika« v Mariboru štev. 11 dne 1. februarja 1930 na strani 3., v 2. in 3. stolpcu pod naslovom: »Moli in delaj!«, Vas pozivljamo, da v smislu določil tiskovnega zakona objavite v prvi ali drugi številki Vašega lista sledeči popravek:

Ni res, da plačuje uprava Vetrinjskega dvora viničarski družini, obstoječi iz štirih odraslih oseb, za obdelovanje enega orala vinograda, to je rez, prvo, drugo in tretje kopanje, privezovanje in obrezovanje reci in piši samo 38 Din ter 7 Din nagrade. Nasprotno, naša uprava plačuje vse svoje viničarje boljše, nego jim gre po viničarski uredbi iz leta 1928. Vsi naši viničarji so dne 10. julija 1929 sami pismeno izjavili, da se zadovoljuje z dosedanjimi prejemki v smislu prejšnje pogodbe in da ne želijo izplačila svojih prejemkov po novi uredbi, ki je za nje neugodna.

Res je nadalje, da izplačuje naša uprava viničarski družini za obdelovanje starega vinograda v izmeri 425 kvadratnih metrov s 287 trsi in za obdelovanje novega vinograda v izmeri 1740 kvadratnih metrov razun nagrade še sledeče dajatve: prosto stanovanje, prosto kurjavo, ki se viničarju spravi na dom z lastno vprežno živino, steljo, hasek dveh krav, 4 in četrt oralov deputatne zemlje (1 in četrt orala njive in 3 orale travnika) ter krajevno običajno dnevno mezdo v denarju in hrani. Ne poznamo pa nobenega slučaja pri naši upravi, da bi dobivala viničarska družina za obdelovanje enega orala vinograda samo 38 Din in 7 Din za likof.

Upraviteljstvo Vetrinjskega dvora v Mariboru.

Iz viničarskega sveta.

Zveza viničarjev in poljskih delavcev ter kočarjev v boju za pravice trpinov.

Za vsako tudi najmanjšo mrvico pravice se mora viničar boriti s svojim gospodarjem, ki bi rad saniral vinski krizo na račun uboge pare, ker se mu svoj žep pač smili. Agilna zveza viničarjev ima silno veliko posla s tem, da brani in terja pravice viničarjev pred tkzv. viničarskimi komisijami. Dne 30. jan. 1930 se je vršila taka viničarska komisija v Zg. sv. Kungoti. Tožil je viničar neke graščine lastnika iste na plačilo neupravičeno odtegnjenih Din 600, ki si jih je viničar zaslužil pri regulaciji. Odtegnjenih Din 600 je hotel porabiti gospodar za kritje prevoznih stroškov za pohišstvo, ker je viničar delovno pogodbo predčasno odpovedal. Pred komisijo je viničar dokazal, da je odpovedal službo edinole iz razloga, ker kočar, v kateri stanuje, že davno ni več primerna za človeka dostojno bivališče. (Saj bi celo časopisni prostor ne zadostoval, če bi hoteli prinesiti opis te »zgradbe«.) Oskrbnik, ki je zastopal svojega gospodarja, se je branil na dolgo in široko, tako, da ga je na opozorilo predsednika organizacije viničarjev, Ulbla, kot zastopnika tožčega viničarja, župan prekinil. V svojem zagovoru je pa oskrbnik le moral sam priznati, da kočar ni več primerna za človeško bivališče. Ker se je tudi župan priključil temu naziranju, je bila s tem dosežena soglasnost v vprašanju krivde, oziroma upravičenosti predčasne prekinitve delovnega razmerja s strani viničarja, nakar je bil toženi posestnik obsojen na plačilo Din 600 zadržanega viničarjevega zaslužka.

Viničarji, ako hočete ščititi svoje pravice, potem vsi v »Zvezo viničarjev in poljskih delavcev ter kočarjev«!

Osrednja protituberkulozna liga v Ljubljani.

Ustanovni občni zbor.

V nedeljo, dne 16. t. m. se vršil ustanovni občni zbor Osrednje protituberkulozne lige v Ljubljani z delokrogom po dravski banovini.

Vršil se je občni zbor v dvorani okrožnega urada za zavarovanje delavcev ob 10. uri dopoldan ob izredno lepi udeležbi.

V imenu pripravjalnega odbora je otvoril zborovanje ravnatelj ljubljanskega OUZD dr. Joža Bohinjec ter podal poročilo odbora. V svojem govoru je razvil probleme društva ter opozarjal na pomen boja proti tuberkulozi vobče ter tudi z ozirom na razvoj industrije, zlasti tekstilne v naši banovini.

Početni protituberkuloznega gibanja na našem teritoriju je bil dr. Matko v Mariboru, v Ljubljani pa pok. dr. D. Bleiweis in dr. Danilo Majaron. Z ustanovitvijo te organizacije naj bodo ustvarjeni temelji za najširšo akcijo. Gibanje je že tudi na Hrvaškem živahno; v Beogradu imajo sicer protituberkulozno ligo, ki pa še ne vrši večje akcije. Zgledi po drugih državah naj nas bodre. Po vsej državi sklenjena protituberkulozna akcija mora voditi najlepše uspehe v prohibitivnem zmislu in tudi v zdravljenju tuberkuloznih zdravnikov.

Predsednikom lige je bil izvoljen dr. Joža Bohinjec, podpredsednikom dr. Matko. V odboru je poleg drugih prestavnikov socijalnih ustanov tudi tajnik delavske zbornice Filip Uratnik.

V imenu Strokovne komisije je zbor pozdravil tajnik Jakomin. Po-

vdaril je, da je naloga nove lige, da pazi tudi na to, da se izvršuje socijalna in delavskovarstvena zakonodaja, higijenski predpisi, skrajša delovni čas in da delavstvu in namješčenstvu potrebam primerno eksistenco, ker je najboljša varstvo pred tuberkulozo vendarle zadostna prehrana in zdrava stanovanja. Tem izvajanjem sta se pridružila tudi Rupnik v imenu narodne delavske zveze in Žumer v imenu jugoslovanske strokovne zveze.

Dr. Matko je na občnem zboru poročal o pomenu gibanja in njega početkih, ki so bili zvezani z napori sicer, a v novi organizaciji vidi odločen korak na tem polju.

Novo organizacijo delavstvu vsekakor priporočamo. Organizacija ima namen vzgajati, skrbeti za pospeševanje potrebne zakonodaje, za zdravljenje bolnikov, ustanovljati dispanzerje (zdravniške postaje za tuberkulozne bolnike), zdravilišča. To delo bodo posredovali poverjeniki po raznih krajih.

Članarina znaša na leto 12 Din za redne člane in najmanj 50 Din za podporne člane; 1000 Din pa za ustanovnike enkrat.

Ligi se je priglasilo še pred ustanovnim občnim zborom nad sto članov, trije ustanovniki in en podporni član. Delavska zbornica je pristopila kot ustanovnica, Strokovna komisija pa kot podpora članica.

Želimo ligi najboljšega uspeha v boju proti narodom nevarni beli kugi!

pokojnika je bil v torek. Blag mu spomin!

Izlet na Kum prirede člani podružnice »Priatelja prirode« v Ljubljani dne 23. febr. t. l. Odhod v nedeljo z jutranjim vlakom ob 5.08 uri. Člani, ki se žele poslužiti polovične vožnje v skupinah po 10 članov, naj se zglase do najkasneje 20. t. m. v pisarni podružnice v Ljubljani, odnosno pri vodji izleta tovarišu Fran-

cetu Pintarju, tipografu v Ljubljani, pri katerem dobi vsak član tudi legitimacijo. Vabijo se člani iz Hrastnika in Trboveli, da se izletu priključijo. Ker se snidemo na Kumu s tovariši zagrebške podružnice, je želeli, da se izleta udeleži čim več članov in prijateljev društva. V nedeljo torej na Kumu!

Maribor.

Prvi krematorij v Jugoslaviji in potreba ustanovitve društva za sežiganje mrličev. Beograd dobi krematorij in upamo, da tudi Zagreb ne bo pustil dolgo na sebe čakati. Cerkevni odpor, ki je pa čisto neumestno in svetopisemsko neutemeljeno, je zlomljen in to je čisto prav. Še bolj prav bi bilo, ako bi mi dobili zakon o obligatoričnem sežiganju mrličev, ker ne bi bilo samo iz sanitarnih ozirov upravičeno, ampak tudi iz gospodarskih. Na Pobrežju so otvorili novo cerkveno pokopališče patri frančiškani, ki niso preje mirovali, dokler niso prišli do tako zaželjenega lastnega pokopališča, ki ga pa ni bilo prav nič treba, kajti desni breg Drave je ves posejan s samimi pokopališči in če bo šlo tako naprej, bo v doglednem času celo Dravsko polje eno samo ogromno pokopališče. Mesto Maribor ima že dve pokopališči, ki še dolgo ne bosta izrabljeni. Poleg teh leži velik kompleks vojaškega pokopališča in povrh tega imajo Studenci in Razvanje svoji pokopališči, in da ne pozabimo, tudi ob Ptujski cesti je bilo tekom vojne ali še pred vojno osnovano novo pokopališče. Treba je pomisliti, koliko plodne zemlje je s pokopališči uničene in to v bližini mesta. Kje pa je tu obzir na gradbene parcele? Sedaj se že grade nove kolonije okrog novo osnovanih pokopališč, ki tedaj že danes več tja ne spadajo, kako pa bo šele zgladalo, recimo, v kakih dvajsetih letih? Kar se sežiganja tiče, se katoliška cerkev in menda iz same solidarnosti tudi pravoslavna cerkev branita na to pristati. Pa se naj zaenkrat uvede fakultativno sežiganje mrličev kot je to že po mnogih drugih krajih slučaj. Cerkev se ne more sklicevati na vse svoje vernike. Treba je samo ustanoviti društvo, pa se bo takoj videlo, koliko pristašev ima že danes ideja sežiganja. Ako pa se bo cerkev branila sodelovati, pa dobro, saj gre tudi brez nje. Koliko časa pa so n. pr. Ricmanjci izhajali brez cerkve? Zato mislimo, da je čas, da se pristopi k osnovanju društva za sežiganje mrličev za Maribor in okolico, da se bo videlo, koliko pristašev imamo.

Majnika ne bo več socijalnih zakonov! Pretekli teden so se vršile zopet razprave v tožbah delavcev opekarne Franca Derwuschka proti Derwuschku. Zastopnik delavcev odvetnik dr. Reisman je pri tem omenil, da imajo pač v zimi, ko ni dela in Derwuschkova tovarna stoji, delavci težavnejše stališče, kakor poleti, ko Derwuschek rabi delavce. V času sezone se bo pa to razmerje že zopet obrnilo. Nato pa je z vso gotovostjo in prepričevalnostjo izjavil Derwuschkov zastopnik dr. Brandstätter, da takrat, ko bo začela zopet sezona pri Derwuschku, t. j. meseca majnika, hvala Bogu, ne bo več socijalnih zakonov. Lani je baje še bila socijalistična stranka, letos je pa ni več. Ševeda je dobil Derwuschkov zastopnik takoj primeren odgovor. Zanimivo pa je, kakšne trošte imajo mariborski industriji iz Derwuschkovega tabora glede odprave njim neljubih zakonov, ki naj ščitijo delavske pravice pred sodiščem. Priprani smo pa, da se g. Derwuschek silno moti, in da dela račun brez krčmarja, če kalkulira mezde letošnje sezone že brez veljavnosti zakona o zaščiti delavcev in o Inspekcijski delu.

Tovarnar Derwuschek izplačuje nadure. Po velikih bojih, ki jih je imel tovarnar Franc Derwuschek v preteklem letu s svojimi delavci radi izplačila 50% dodatka za nadure, in radi tega celo vrsto tožb, se je ta teden vendar omeščal le toliko, da je enemu delavcu Adolfu Zaveršniku, ko ga je terjal za 50% dodatek za nadure in grozil s tožbo, vendar le obljubil plačati na ta račun Din 3000.—. Z enim delavcem pa je g. Derwuschek radi teh nadur še v hudi tožbi in bomo tudi o tem izidu še poročali.

Novi vodja Splošne bolnice. Nenadoma je bil odstavljen kot vodja splošne bolnice, primarij dr. Janko Dernovšek in na njegovo mesto postavljen okrajni zdravnik dr. Podlesnik. To novico, ki jo je minulo nedeljo sporočil na občnem zboru mariborskega Zdravniškega društva predsednik dr. Jankovič, so mariborski zdravniki sprejeli s tem večjim presenečenjem, ker se je zdela, da ima dr. Dernovšek kot bivši oblastni zdravstveni inšpektor veliko zaslombo. Izkazalo pa se je, da to ni res in je

Ljubljana.

Anton Gundrum umrl. V ljubljanski bolnišnici je umrl v nedeljo črkostavec Anton Gundrum po dolgotrajnem bolehanju. Služboval je več let v Ljubljani in nedavno še v Zagrebu. Pokojnik je bil delaven funkcijonar v strokovni organizaciji in prejšnja leta, ko je bil še zdrav, tudi v delavskih izobraževalnih društvi, »Vzajemnosti« itd. Pogreb

ČITAJTE „DELAVSKE POLITIKO“

NAROČA SE
MARIBOR
POŠTNI PREDAL 22

dr. Dernovšek zadnji čas zgubil vsa svoja odlična mesta, kot n. pr. članstvo v državnem svetnem svetu, itd., ter je danes še samo primarij oddelka v bolnici. Kakor znano, je bil dr. Dernovšek nedavno obsojen pri disciplinskem sodišču Zdravniške zbornice na Din 4000.— globe in triletno zgubo aktivne in pasivne volilne pravice v Zdravniško zbornico, ker je nekvalificirano žalil svoje tovariše zdravnike, in je torej menda tudi dr. Dernovškova odstavitev od vodstva bolnice v zvezi s to obsodbo.

Krčevina.

Društveno gibanje pogrebne družbe v Krčevini. Pogrebno društvo v Krčevini je imelo v nedeljo, dne 12. januarja 1930 ob polnoštevilo zbranim članstvu svoj 5. redni občni zbor in sicer v gostilni g. Breznika pri Treh ribnikih pod predsedstvom Ivo Cerinška, kateri je že od obstoja društva pa do danes vedno agilen in jako dober predsednik. Društvo šteje danes že lepo število članov in sicer 699, kateri si s svojimi majhnimi prispevki mesečno po 3 Din osigurajo sebi in svojcem lep in časten pogreb. Društvo ima že dosedaj lepih in težkih 82.000 Din premoženja. Med drugimi strmi društvo tudi, da pride čimprej do svoje lastne hiše (društvene doma). Akcijo za zidavo društvene doma je članstvo soglasno poverilo predsedniku Ivo Cerinšku, kateri je bil pri volitvah za leto 1930 soglasno izvoljen za predsednika. Pogrebno društvo v Krčevini obhaja letos mesecu julija svojo 5-letnico obstoja in istočasno tudi 60letnico svojega predsednika. Med slučajnostmi se je oglašil k besedi šolski upravitelj g. Franc Cvetko, kateri je v imenu društva »Lira« priporočal pogrebno društvo za korporativen pristop k novo ustanovljenemu društvu »Lira« v Lajtersbergu. Članstvo pa je nato izvolilo šestčlansko delegacijo z nalogo, da prej ko se odloči društvo za ta korak, preštudira pravila na novo ustanovljenega društva »Lira« in potem šele pri prihodnjem občnem zboru poroča svoje mišljenje.

Ruše.

Gradimo ceste na Pohorje, v samih Rušah pa imamo ceste in pota v tako obupnem stanju, kakor menda v malo kateri kmečki vasi. Cesta, ki veže tovarno dušika z vasjo, je taka, da zasluži grajo vsakega ne-

srečnika, ki mora po nje hoditi. No-ga se udara prav do gležnja, če pa imaš to smolo, da te sreča kakšen avto, hočeš, nočeš, moraš zbežati daleč na travnik ali pa se splaziti čez meter širok jarek ali pa pustiti, da te blato oškropi od nog do glave. Pravi križev pot je to za naše šolarčke, od katerih morajo nekateri to pot vsak dan dvakrat pre-gaziti, potem za delavske žene, ki hodijo v vas kupovat življenske po-trebščine in nosijo denar v trgovine in kmetom, katerega dobršen del se steka v občinsko blagajno. Če pa delavski zastopniki v občinskem od-boru zahtevajo več investicij za vzdrževanje in razširjenje te ceste, naletijo na gluha ušesa pri takozva-nih zastopnikih imovitih, ki pravijo, da je ta cesta zelo lepa, pa jim ni niti nerodno, da po tej lepi cesti vla-čijo kar cela drevesna debla. Poleg tega je ta cesta tudi razsvetljena, pa ta razsvetljava služi bolj za beli dan, kakor pa za noč. Svetilka, ki je bila pred enim letom z droga iz-ginila, še do danes ni popravljena, kljub tozadevnim opozorilom. Pred-no se torej gradijo nove ceste, bi bilo želeti, da se sedanja najpro-metnejša popravi in razširi prometu in času odgovarjajoče.

Vrline gasilskega društva. Pod tem naslovom priobčena notica v zadnji številki našega lista se ne nanaša na gasilsko društvo v Rušah, kar je tudi iz teksta samega razvid-no in bi pravzaprav ne bilo treba še posebej povdarjati.

Zalog.

Na občinski seji dne 26. januar-ja je župan čital okrožnico Delav-ske zbornice za Slovenijo glede re-vizije bolniškega in nezgodnega za-varovanja in za uvedbo zavarovanja za slučaj starosti in onemoglosti.

Sklenilo se je, da se pošlje na mini-strstvo za socialno politiko in na-rodno zdravje v Beogradu nastopno resolucijo:

»Ker izdeluje tačasno v naslovljenem ministrstvu posebna komisija nov zakon o zavarovanju delavcev in so delodajalske korporacije predložile spomenico, da se zlasti zavarovanje za slučaj nezgod revidira v škodo delavcev ter da se tudi namera kraljevske vlade, uvesti zavarovanje za slučaj onemoglosti, starosti in smrti, ne izvede v celoti, je občinski svet kot ve-sten vršilec zakonito mu naloženih dolž-nosti primoran obvestiti prizadeto mini-strstvo, da je

1. vsako poslabšanje sedanjega nezgodnega zavarovanja nezaželjeno in da se
2. nestrpno pričakuje uvedba zadost-nega zavarovanja obrtnih in industrijskih

delavcev za slučaj onemoglosti, starosti in smrti.

Vsako poslabšanje sedanjega nezgodnega zavarovanja delavcev bi močno pri-zadelo tudi našo občino, ki je z bremen, naloženimi ji po zakonu o ubožnem skrb-stvu že itak preobložena. V slučaju novih bremen bi morala iskati potrebnih dohod-kov v obliki novih davkov, oziroma doklad na davke. Ni pravilno, da morajo občine skrbeti za delavce, ki se ponesrečijo ali onemorejo, pustivši svojo energijo indu-striji in kapitalu, ki je deloma celo ino-zemskega izvora. Smatramo, da mora v pretežni meri industrija prispevati za sta-rostno zavarovanje delavcev, ki ga je po-trebno izvesti v najširšem obsegu.

Resolucija je bila soglasno spre-jeta in takoj odposalna na spristoj-no mesto.
C. Požar.

Nabirajte nove naročnike

Kupujte svoje potrebščine pri naših inseren-tih.

Zahvala.

Vsem, ki so spremljali našega dobrega so-prega, očeta, strica, starega očeta

Ivana Dvorška

železničar v pok.

na zadnji poti izrekamo iskreno zahvalo, po-sebno pa se zahvaljujemo za darovane vence in pa pevskemu društvu »Svobode« za žalostinke.

Maribor, dne 17. februarja 1930.

Žalujoči ostali.

IŠČE SE

AKVIZITER

za oddajo plinskih aparatov v ob-močju mesta Maribor. Ponudbe pod šifro »Dober zaslužek« na upravo lista-

Zahtevajte vedno in povsod kruh in pecivo iz Delavske pekarnice v Mariboru. - Telefon števil. 2324.

MALA NAZNANILA.

Poceni ure, zlatnino in srebrnino ter vsa v to stroko spadajoča popravila pri
Albertu Eccarius
urar, Maribor, Slomškov trg 5

LIPUŠ IGNAZ

mehanična delavnica za šivalne stro-je in kolesa izdelava prvovrstna po najnižjih cenah.

MARIBOR, KOROŠKA CESTA 90.

Vulkaniziranje

Gumiji za avtomobile, snežne čevlje, galoše itd. se sprejemajo v popravilo po solidnih cenah.

TERBUC, Maribor, Glavni trg 4.

Mehanična delavnica

za popravilo vseh vrst gramofonov, šivalnih strojev, pod jamstvom solidne in brezkonkurenčne cene,
JUSTIN GUSTINČIČ, MARIBOR

TATTENBACHOVA ULICA 14
Zadostuje dopisnica, da pridem po Vaše stroje in gramofone na dom.

ČITAJTE!

novo izišlo, socialno dramo Rudolfa Golouha

KRIZA.

Naroča se pri upravi »Delavske Poli-tike« v Mariboru, Ruška cesta 5. Vsaka naša knjižnica, vsak naš čitatelj mora naročiti to našo najboljšo socialno dramo.

Elektrotehnična delavnica

PRATTES & TRABI,
Maribor, Vodnikov trg št. 3.

Popravila vseh vrst električnih strojev in aparatov, novo ovijanje sežganih elektro-motorjev, dynamo-strojev, transformatorjev itd. Lastna preizkuševalnica, točna in kulantna postrežba, zmerne cene, nakup in prodaja porabljenih motorjev in dynamo-strojev.

Vsi letni naročniki dobe **zastecnj**
14 karatno originalno ameriškansko

zlato nalivno pero

Zahtevajte takoj brezplačno na ogled »Radio-welt«. Naroča se Administration der »Radio-welt« Wien I, Pestalozziggasse Nr. 6, ki prinaša obširne radioprograme, interesantne slike in ima lepo urejene poučne tehnične članke.

TOVARNA „SOFRA“

kartotek, štampiljk in emajlnih tablic, graviranje, prodaja »Adler« pisalnih strojev in vseh v to stroko spadajočih potrebščin.

T. SOKLIČ

Maribor, Aleksandrova cesta št. 43,
Trg Svobode (Nova Scherbaumova zgradba)

V tekstilnem bazarju

Vetrinjska ulica št. 15
Maribor

se dobi pristno angleško sukno za obleke, plašče, svilo, platno itd. po najnižjih cenah. -- Oglejte si izložbe.

D. ROSINA

Maribor, Vetrinjska ulica 26
nud najugodnejše nogavice, rokavice, čevlje, razne drobnine, vrvi, špago, papir, šolske po-trebščine parfumerijo, košare, igrače i. t. d.

Ali ste že krili?

svoje potrebe v tiskovinah

Dobavljamo vse tiskovine v prvovrstni izpeljavi in po najnižjih cenah za vsa društva, industrijo, trgovine, pisarne itd.

Ljudska tiskarna d. d.
Maribor, Sodna ulica št. 20

Kot najboljšo masažno in domače zdravilno sredstvo proti

revmatičnim bolečinam

zobo- in glavobolu, prehlajenju, trganju, za negovanje telesa, ust, osvežitev in krepitev mišičevja ter živčevja sploh, se uporablja že pol stoletja priznana

LEUJA

MENTOL-DROŽENKA

(francosko žganje)

Dobiva se v originalnih plombiranih steklenicah v pristni predvojni kakovosti v vseh drogerijah in trgovinah z mešanim blagom, kakor tudi v vseh prodajalnah Konzumnega društva za Slovenijo.